

HEYYY, KİME SÖYLÜYORUM ACABA * ;

“ORMANCI ÇALIŞANLARA ** ZULÜM YAPMAYIN, YAPTIRMAYIN !”

18 Ocak 2023

Merhaba;

Doğrusunu isterseniz, kime söylediğimi tam olarak bilmiyorum. Dolayısıyla, söylemeye çalıştıklarım çoğu durumda “gölge boksu” yapmaktan öteye geçemiyor. Ne söyleniyordu A'râf Suresi'nin 179. Ayetinde;

“...onların kalpleri vardır, düşünmezler onunla; gözleri vardır, görmezler o gözlerle, kulakları var duymazlar o kulaklarla...”

“Onlar” kimler olduğunu tam olarak bilmiyorum, “onlar” işte... Peki siz biliyor musunuz? Yıllardır söylüyor, yazıyor; neredeyse yalvarıyorum:

“- Kim olursa olsun, hangi görüşü savunuyorsa savunsun, dürüst ormancı çalışanlara zulüm yapmayın, yapılmasına göz yummayın, dahası yaptırmayın !”

Ancak ne yazık ki çalışanlara yönelik zulüm ormancılığımızda da giderek hem çeşitlendiriliyor hem de artırılıyor. Bu, yalnızca yönetsel bir olumsuzluk ya da faşizan bir uygulama olarak nitelendirilip geçiştirilebilecek bir durum değil; bir insanlık sorunudur bence. Ayrıca çevre/doğa korumacıların çoğunluğu ayırdında değil ama orman ve maki ekosistemlerinin gerektiğince korunabilmesinin de gereklerinden birisi de bu çok boyutlu kamusal sorunun çözülmesidir.

Peki, bir yolunu bulup da (!) kamu kurum ve kuruluşlarında “yönetici” –“feodal bey” ya da “ağa”?- olanların birimlerini, deyim yerindeyse “babalarının çiftliği gibi” yönetmeye çabalamalarına ne demeli ? Öyle ki, çoğu birim, benzetme yerindeyse feodal beylik gibi yönetiliyor.

Tüm bunlar kimlerin umurunda acaba? Sözgelimi ilgili “üst düzey yöneticilerin” mi, sendikasıyla, derneğiyle, odasıyla, kooperatifiyle sararıp morarmış ilgili “demokratik kit- le örgütlerinin” mi, artık çoğunluğu işsiz kalacak “okumuşlar” üretmekten başka bir iş- lev görmeyen “yüksek” öğretim kurumları ile bu kurumlardaki “hocaların” mı; kimlerin? Söyledim ya, bilemiyorum.

Selamlarımla.

Yücel Çağlar

Kamu yönetimi nedir? Sözgelimi, herhangi bir yolla ele geçirebilmişlerin, deyim yerindeyse “babalarının çiftliği” midir ya da siyasal iktidarların “arka bahçeleri” midir ! Demokratik – *ne anlamda ve ne denli “demokratik”*?- sayılan toplumlarda ikisi de değildir. Ancak, bu tez, sınıflı toplumlarda pek de doğru değildir: Kamu yönetimi, F. Engels’in de belirttiği gibi, kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu toplumsal yapılanmalarda temelde “kapitalist bir makine” olan devletin başlıca yönetsel araçlarından birisidir. Bu nedenle bu yapılar da devlet, egemen sınıfların doğrudan ya da dolaylı, çok ya da az yönlendirmesine, biçimlendirmesine açık olmuştur. Bu yalın gerçeğin ayırdında olmayanlar, çoğu zaman bu doğrultuda “kullanılmaktan” kurtulamamıştır. Ayırdında olanların bir kısmı güçleri yettiğince bu duruma direnmiş, çoğunluğuyse ya teslim olmayı yeğlemiş ya da kendi çıkarlarını en çoklamak için bir fırsat olarak değerlendirmeye çabalamıştır. Ancak, ülkemizde de çoğunlukla üçüncü kümelerdekiler egemen olabilmıştır. Öyle ki bu kesim, özellikle 2000’li yıllarda, her alanda akla gelmedik pespayelikler sergileyebilmiş; kamu yönetimini de kamu yönetimi olmaksızın çıkarılabilmiş, feodal beylik yönetimine dönüştürebilmiştir. Demek oluyor ki, buna karşı çıkarılan gerektiğince başarılı olamamıştır. Bu, “kesinlikle başarı olamayacaklar” anlamına gelmiyor kuş-

* Bu da “bilimsel” bir yazı değildir. “Bilimsel” yazılar yazmayı sevmiyorum çünkü; hem sonra ben “bilimci” de –“hoca”- değilim zaten. Bu, deyim yerindeyse “ununu eleyip eleğini” asmış bir TC yurttaşının üzüntüyle yazılmış bir sızlanma yazısıdır. Özel olarak herhangi bir yöneticiyi hedeflemiyor. Hiç okumasanız da olur.

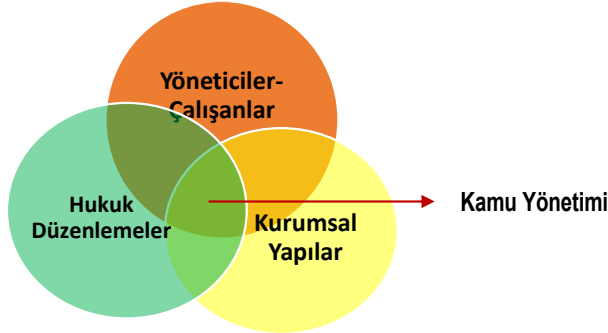
** “Ormancı çalışanlar” söylemi, çoğunluğu Orman Genel Müdürlüğü tarafından işlendirilen, yanı sıra, “serbest ormancılık ve orman ürünleri bürolarında” çalışan orman mühendisi, orman teknikeri, orman muhafaza memuru, orman endüstri mühendisi, ağaç işleri endüstri mühendisi, orman işçisi vb emekçileri kapsıyor.

Ormanlarımız ve Ormancılığımız Üzerine “Sessiz” Tartışmalar...

kusuz. Ülkemizde başarı olunabildiği dönemler de yaşanmıştır; bence yine de yaşanabilir. Yeter ki kamusal alanlarda, kamu kurum ve kuruluşlarında olup bitenler görmezden gelinmesin; “yapcek bişi yok” teslimiyetine düşülmesin; kamusal olana gerektiğince sahip çıkılabilsin. Kamusal olan, temelde, “herkesindir” çünkü.

Öte yandan, bildiğiniz gibi, hangi alanda olursa olsun kamu yönetiminde özellikle üç değişken son derece belirleyici olabiliyor:

- ✓ Hukuksal düzenlemeler,
- ✓ Kurumsal yapı,
- ✓ Yöneticiler ile çalışanlar (dünya görüşleri, aktöresel –“ahlak”- değerleri, bilgi ve beceri düzeyleri vb).

En azından toplumun bilinçli kesimlerince istenen, beklenen bu yapının demokratik işleyişe sahip olmasıdır. Ne var ki, sınıflı toplumlarda

büyük ölçüde düşsel – “ütöpik”- olan bu istek ve beklenti kendiliğinden gerçekleşmiyor. Dolayısıyla örgütlü, kararlı, gerektiğinde özverili savaşımın verilmesi gerekiyor. Verenler yok mu, var kuşkusuz; her zaman da olmuştur. Ancak, 2000’li yıllarda özellikle kamu kurum ve kuruluşlarında durum, deyim yerindeyse, “şirazesinden çıkmıştır.” Sözelimi, bu durumlardan birisi, yönetici konumundakilerin yönetimine bırakılmış bir birimi, deyim yerindeyse “babasının çiftliği”, çalışanlarını da köle sanmalarındır. Bir de “siyasal iktidar amigoluğu” yapanlar var. Ormancılığımız, dolayısıyla “devlet ormanı” sayılan yerler ile buralardaki ekosistemler ile dürüst çalışanlar böylesi tutumları sergileyen feodal kafalı yöneticilerden çok çekti; şimdilerde de çekiyor. Öyle ki, çoğu gerekli bilgi ve deneyimden yoksun, görgüsüz, kapıkulluğunu içine sindirebilen bu kişiler, usulsüzlüklere direnen dürüst çalışma arkadaşlarını iktidar yanlısı yerel egemenlere “satabiliyor.”

Bu “kafaların” en geniş anlamda kamu yararına yönetiminden sorumlu oldukları ormancılık birimlerinde, özellikle “yönettiklerine” yaptıkları, yapmaya çabaladıkları ya da gerektiği gibi yapmadıkları yahut yapamadıkları, deyim yerindeyse “çizmeyi aştı” artık.

• Ormancı ormancının kurdu olmuş; vay anam vay...

Bencileyin yaşlı meslektaşlarım soracaktır şimdi: “- Eskiden de öyle değil miydi?” Evet, ne yazık ki, dürüst ve çalışkan ormancı çalışanların başlarına gelenler hemen hemen her dönemde “pişmiş tavuğun başına gelmemiştir.” Ancak geçmişte yönetilenler üzerindeki zulüm hiçbir zaman günümüzdeki denli olmamıştı. Günümüzde ben bile kimileri basına yansımış, soruşturmalara konu olmuş öylesine çok duyum alıyorum ki, öfkeden çıldırıyorum. Bu nedenle böylesi tutumlarla karşılaştığımda ya da böyle bir duyum aldığımda saygıyla andığım ozan meslektaşım Lütfi İncekaş’ın 1954 yılında yayımlanmış şu şiirini anımsıyorum:

*“Ormanları, depoları Allah’a
Ham yolları yağmura emanetti.
Karısı rahmetli
Doğumdan gitti.*

*Gece demedi gündüz demedi,
İcra eyledi 40 san’atı.
Yokuşta tıkanır, inişte kapanırdı
İhtiyar atı.*

* Şiirde geçen kimi kavramları kısaca anımsatayım: “*Bölge şefi*”, devlet orman işletmeciliği düzeninde OGM’nin taşradaki en alt uygulamacı birimidir. Daha sonra adı “*orman işletme şefi*” olarak değiştirilen bu birimlerde her türlü ormancılık tekniği uygulaması, yanı sıra, “*orman köylüleri*” ile ilişkilerin düzenlenmesi, öteki birimlerin yürüttüğü çalışmalara destek vb iş ve işlemler yürütülmektedir. *Yed-i emin*; ilgili birimler tarafından yakalanan “suç” araçları ile nesnelere emaneten saklı tutulması. *Kompaşlamak*: Ağaçlarının çapını ölçmede kullanılan araçla çap ölçme işlemi. *Nakliye*: Orman ekosistemlerinde hasat edilen ürünlerin taşınması sırasında düzenlenen, taşınan ürünün nitelik ve niceliğini, taşınacağı yeri ve tarihi vb bilgileri içeren taşıma belgeleri. *Damgalamak*; kesilecek ağaçların ve/veya yarı işlenmiş ürünlerin işaretlenmesi.

*Ne balo geçirdi aklımdan ne de sinema,
Zaturre olmadı ama
Sağ dizinde romatizma var
Pantolonunda yama...*

*Yegâne kârı temiz hava, temiz su
Huzur-u Mahşerde yine söylerim
Günahı yoktu doğrusu.
Yediye bölündü, yedi dağı bekledi
Kilitsiz küreksiz yed-i emindi
Kar yedi, dolu yedi, küfür yedi,
Kuru ekmek yedi.
Yedi kişi yedi imzalı telle
Yedi dedi.*

*Müdür kompasladı,
Müfettiş alınından damgaladı.*

*Evvla mevcuda
Sonra nakline kesildi nakliyesi.
Ne soluğu çıktı, ne sesi.
Beraat etti bir şey çıkmadı ama
Terfiden kaldı,*

*Bu bir Bölge Şefidir
Düşünse olur deli
Bir Bölge Şefi ki usulüne göre
Damgalı, nakliyeli.
Hulâsayı kelâm dostlar,
Şef şekil değiştirene kadar
Seyyar..."*

Başta orman işletme şefleri olmak üzere ormancı çalışanların günümüzdeki çalışma koşulları artık bu denli olumsuz değil kuşkusuz (!) Örneğin sorumluluk alanları daraltıldı, "orman köylüleriyle" ilişkileri daha barışçıl, araç-gereç donanımları daha iyi, iş yoğunlukları da azaldı. Ancak, şimdilerde çok daha çetin başka "dertleri" var: Sözgelimi, kimi ormancılık çalışmalarının özelleştirilmesi nedeniyle, benzetme yerindeyse "patronları" büyük ölçüde değişti. Onlar, sözgelimi "gariban orman köylüsü" değil ki "ensesine vurup ağızındaki lokmasını alılabilsin"; "patron" artık; çoğunluğu OGM'den ihaleyle iş almış sermaye sahipleri, siyasal iktidarların gözü dönmüş yerel temsilcileri, sararmış sendika ya da ağalaşmış kooperatif yöneticileri.

Öte yandan; şimdilerde çalışanlar üzerindeki baskılara yaygın olarak "mobbing" diyorlar sanırım. Ben buna "bezdirme", daha keskin bir söylemle de "işkence" diyorum; siz "kan kusturma" da diyebilirsiniz kuşkusuz. Öyle ki, işkence tekniklerini geliştirmede çok yaratıcı olduğu öne sürülen Çinli kraliçe bile ülkemizde özellikle kamu yöneticilerinin çalışanlara yapılan "işkenceleri" bilseydi şaşırırdı. Artık öyle bir aşamaya gelindi ki, "işkenceci" yöneticiler durmaksızın yeni "teknikler" geliştiriyor. Örneğin; çalışanlar yerel egemenlerle işbirliği yapan "amirlerince" usulsüzlük yapmaya zorlanabiliyor, yapmayanlar görevden alınabiliyor, eşi de kamu çalışanıysa farklı farklı yörelere sürülebiliyor, hizmetevlerinden çıkarılabiliyor; bunlar yapılamadığında öyle tutumlara girilebiliyor ki, en ağır fiziksel işkenceler bile o denli bezdirici olmuyor vb.

Bu nedenle dürüst ormancı çalışanların "işleri" artık çokook daha zor... İşte son tanıklıklarım ve duyularımından kimi örnekler... Ben, bunların da aynı ortamı paylaşan ama düşünce inanç ve değer yargıları farklı olanlar üzerinde bir tür baskı olduğunu düşünüyorum. Böylesi uygulamalar insanlarda yüzlerce yılda oluşmuş olumlu değer yargılarının tüketilmesine yol açıyor. Beni çok üzen, dahası, kaygılandırıcı bu duruma "masum" sayılabilecek (!) birkaç örnek vereyim.

• Orası senin evin ya da mescidin değil be meslektaşım!

Yer, Bolu Orman Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Aladağ Orman İşletme Müdürlüğü'nün Aladağ Orman İşletme Şefliği. Şef, bir orman mühendisi ! Birkaç yıl önce Tarım Orman-İş Genel Başkanı ve bencileyin emekli bir orman mühendisiyle birlikte bu orman işletme şefliğinin Aladağ'daki yerleşkesine de uğramıştık. Şefin odasına giriş kapısı önünde çıkarılmış ayakkabıları görünce

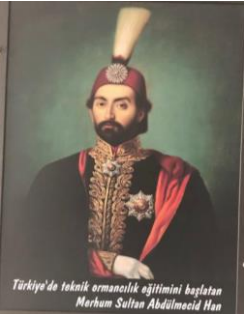
Ormanlarımız ve Ormancılığımız Üzerine “Sessiz” Tartışmalar...

oradakilere sormuştum. Şefin odasına ayakkabıyla girilmesini yasakladığını öğrenince de şaşırılmışım. O şefin, bu yasağı temizlik tutkusundan koymadığını öğrenince ise çok kızmış, odaya girmemiştin. Orman işletme şefi, idare binasını kendi evi mi sanıyor acaba? Bolu'nun özellikle Karacasu yöresinde “Süleymancı” vb oluşumların yaygın olduğunu, zaman zaman ormancı çalışanlar üzerinde çeşitli baskılarda bulduklarını anımsayınca Şerfin bu tutumu bana hiç de “masum” gelmemişti doğrusu. Belli ki Şef, dünya görüşünden kaynaklanan bu türden uygulamalarının “yönettiklerinin” üzerinde bir tür baskı olduğunun ayırında değil. Daha kötüsü, ayırında ve bilerek yapıyor; bunun üstlendiği çağdışı özgörevin –“misyonun”- gereği olduğunu düşünüyor. Kimse de ona orasının kendi evi ya da özel mescidi olmadığını, kamusal bir ortam olduğunu söyleyemiyor sanırım.

• Tarihe sahip çıkmak “amigoluk” yapmak değildir !

Olumlu ve olumsuz yanlarıyla tarihimize sahip çıkmanın yurttaşlık bilincinin bir gereği olduğunu düşünenlerdenim. Dolayısıyla gerektiğinde bu tarihin oluşumuna katkıda bulunmuş kişiler ile kuruluşların anımsanması ve anımsatılmasının yararlı olduğuna inanırım. Yeter ki değerlendirilmeler doğru ve eksiksiz bilgilerle, yanı sıra, hakça –“nesnel”- yapılsın... Böylesi tutumlar içinde olabilmüş, onlarca tarihçimiz var; onlarla övünç duyuyorum. Ne var ki bilgisiz, kör tutkularla amigoluk (!) yapmayı yeğleyenler bu alanda da az değil. Üstelik, böylesi “tipler” giderek artıyor. Dahası, bir biçimde sahip oldukları kamusal yetkileri bu aymazlıklarını öne çıkarmak, yaygınlaştırmak amacıyla kullanabiliyor. Kim bilir, belki de böyle yaparak kendilerini daha iyi pazarlayabileceklerini (!) düşünüyor olabilirler. Biliyorsunuz, pazarlamanın genel geçer ilkelerindedir: “Reklamın iyisi kötüsü olmaz” (!) Örnek mi istiyorsunuz, vereyim.

Yer, bir kamu araştırma enstitüsü. Koridorlarında duvarlara oldukça büyük boyutlu olarak çerçevelenmiş fotoğraflar asılmış. Bunlardan birisi, altında

“Türkiye’de teknik ormancılık eğitimini başlatan Merhum Sultan Abdülmecid Han”

yazan I. Abdülmecid’in.

Hemen belirteyim: I. Abdülmecid’in Osmanlı Devleti’nde –“Türkiye’de” değil !- “teknik ormancılık eğitimini başlattığını” kanıtlayan herhangi bir belge bulunmuyor. Doğru söylemin,

“Osmanlı Devleti’nde teknik ormancılık öğretimi I. Abdülmecid döneminde başlamıştır !”

olması gerekiyor. Açıktır ki, ikisi aynı anlama gelmiyor. Yüksek öğrenim yapmış, dahası “hasbelkader” bir araştırma enstitüsünde çalışma olanağı bulabilmiş kişilerden bu gerçeğin ayırında olması beklenir. Anlaşılan bu kişilerin daha ayrıntılı bilgiye sahip olması gerekiyor; neyse... Bilgiçlik taslayarak kimi anımsatmalar yapayım.

Bildiğiniz gibi, I. Abdülmecid, 30. Osmanlı Padişahı II. Mahmud'un Bezmialem Sultan'dan olan 25 Nisan 1823– 26 Haziran 1861 döneminde yaşamış oğlu; 31. Osmanlı padişahı ve 110. İslam halifesidir. Ancak II. Mahmud döneminde, 1838 yılında İngilizlere önemli ekonomik ayrıcalıklar sağlayan Baltalimanı Ticaret Anlaşması bağışlanmıştı. I. Abdülmecid tahta çıktığında II Mahmud'un başlattığı yenilikçi düzenlemeler sürüyordu. Bu düzenlemeler Sadrazam Koca Mustafa Reşid Paşa'nın da çabalarıyla I. Abdülmecid döneminde de genişletilerek sürdürülüyordu. Sözgelimi, döneminde Koca Mustafa Reşid Paşa'nın hazırladığı (1839). Tanzimat Fermanı'ndan sonra (1839) çeşitli kurumsal yenilikler gerçekleştirilmişti. Ancak, özellikle eğitim alanındaki yeniliklerin pek çoğu Koca Mustafa Reşid Paşa'nın çabalarıyla gündeme getirilerek uygulamaya konmuştu. Örneğin “Meclis-i Maarif-i Umumiye” (1846) ile bir tür bilim ve kültür kurumu olan “Encümen-i Daniş” oluşturulmuştu (1851). I. Abdülmecid ise oldukça görkemli ve İmparatorluğun iflas aşamasına gelmesine, dış borçlanmalara yol açan çok masraflı yaşamını sürdürmüş; döneminde daha çok Avrupalı devletlerinin istekleri doğrultusunda hazırlanan İslahat Fermanı çıkarılmıştı (1856). Böylece, Osmanlı Devleti'nin 17 ve 18. Yüzyıllarda yaşanan ekonomik bunalım yeni boyutlar kazanmış, dış ve iç borçlanmalar artmıştı. Bu nedenle var olan her türden kaynağın, bu kapsamda orman ekosistemlerinin değerlendirilmesi arayışlarına girilmişti. I. Abdülmecid **döneminde** başlatıldığı öne sürülen “teknik ormancılık eğitimi” de bu arayışların bir ürünüdür: Bu süreç içinde Fransa'dan gönderilen ya da getirilen or-

Ormanlarımız ve Ormancılığımız Üzerine "Sessiz" Tartışmalar...

Ormancılık uzmanlarından Louis Tassy'nin girişimleriyle Ticaret Nezareti'ndeki Meclis-i Maabir'e bağlı Orman Mektebi de açılmıştır.

Çatışmalı dış ilişkilerin yaşandığı bir dönemde padişahlık yapan; 38 yıllık yaşantısında 9 "kadın efendisi", 9 "ikbali" ile 3 gözdesi ve 30 çocuğu olduğu öne sürülen* I. Abdülmecid'in, deyim yerindeyse "durup dururken" teknik ormancılık eğitiminin başlatılması" gibi bir "derdinin" ya da çabasının olduğuna ilişkin herhangi bir belge yoktur. Söz konusu çabalar, onun padişah olduğu bir **dönemde**, ama belki de Mustafa Reşid Paşa ya da Sadrazam Mehmed Emin Âli Paşa'nın çabalarıyla gündeme gelmiştir. Hepsisi bu !

Umarım, "- Ne fark eder?" demezsiniz artık...

Aynı yerde asılı olan ikinci fotoğraf ise

"Döneminde ilk Ormancılık Araştırma İstasyonu, Araştırma Enstitüsü ve Araştırma Ormanları kurulan, uhdesinde Türkiye Ormancılığının ilk AR-GE çalışmaları başlayan Merhum Adnan Menderes" !

yazan Adnan Menderes'in. Ne var ki ormancılığımızda araştırma çalışmaları Adnan Menderes **döneminde** başlamamıştır ! Ormancılık Araştırma Enstitüsü'nün 1962 yılında yayımladığı Türkiye Ormancılık Araştırma Enstitüsü ve Çalışmaları başlıklı yayında da belirtildiği gibi;

"Türkiye'de, münhasıran ormancılık araştırmaları ile iştigal edecek özel bir müessesenin kuruluşu yönünde ilk adım, 1937 yılında kabul olunan 3204 sayılı «Orman Umum Müdürlüğü Teşkilat Kanunu» ile Orman Genel Müdürlüğü merkez teşkilatına bir 'Fenni Araştırma Şubesi'nin ilavesi ile atılmıştır." (Sayfa 5)

Aynı kaynakta belirtildiğine göre;

"20 Eylül 1951 tarihinde Ankara'da toplanan Orman Başmüdürleri Konferansı'nda alınan bir karar üzerine, 28 Eylül 1951 tarihinde Bolu'da 'Orman Araştırma İstasyonu' adı altında ilk müstakil ormancılık araştırma müessesesi kurulmuştur."

Öte yandan, Adnan Menderes, Mustafa Kemal Atatürk'ün 1930'lu yıllarda;

"Toprak Kanunu'nun bir neticeye varmasını Kamutay'ın yüksek himmetinden beklerim. Her Türk çiftçi ailesinin geçineceği ve çalışacağı toprağa malik olması, behemehal lazımdır. Vatanın sağlam temeli ve imarı bu esastadır."

sözleriyle ısrarla istediği 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu'na şiddetle karşı çıkmış; kurucularından olduğu Demokrat Parti'nin kendisi gibi büyük kapitalist çiftçi milletvekilleriyle 1945 yılına değin geciktirip yasanın "kuşa döndürülmesini" sağlamıştır. Başbakanlığı **döneminde** yasanın uygulanmaması için elinden geleni yapmıştır. Yine onun başbakanlığı **döneminde** başka gelişmeler de gündeme gelmiştir. Bu gelişmelerini başlıcalarını ormancılık tarihine pek meraklı araştırmacı meslektaşlarıma kısaca anımsatayım:

- ✓ 1950 yılında Başkanlığında kurulan Birinci Adnan Menderes Hükümeti'nin programında;

"Orman meselesine gelince; derhal ve katiyetle söyleyelim ki, bugünkü sisteme behemehal son vereceğiz. Çünkü bugünkü sistem ormanların muhafazası için büyük fedakârlıkları istilzam etmekte, öteden beri ormanla alâkalı milyonlarca vatandaşlarımızı mahrum ve meyus bir halde yaşatmakta ve bütün orman mahsullerinin çok pahalıya mal olması neticesini verir. Diğer taraftan da bugünkü orman mevzuatı halkla hükümet arasında derin bir sevgisizlik yaratmakta, çeşitli ahlâki zaafılara ve türlü kötülöklere zemin teşkil etmektedir."

İkinci Adnan Menderes Hükümeti'nin Programındaysa;

"Şimdiye kadar tatbik olunan ormancılık politikasının, memlekete fayda ve halka refah sağlamak ziyade yurt ve yurttaş için bir ıstırap kaynağı olduğunu göz önünde tutarak hazırladığımız Kanun tasarısı önümüzdeki günlerde Büyük Meclise takdim

* Kaynak: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Abdülmecid>; Erişim 10 Ocak 2023.

Ormanlarımız ve Ormancılığımız Üzerine “Sessiz” Tartışmalar...

edilmiş bulunacaktır. Bu kanun tasarısı haklı şikâyet mevzularını halledecek, ormancılık tatbikatına, memleket ve halk menfaatine ormanın korunmasına, kalkınmaları orman mahsulâtına bağlı vatandaşların yakacak ve pazar ihtiyaçları temine yarayacak hükümleri ihtiva etmektedir.”

yaklaşımlarına yer verilmiştir.

- ✓ 17 Ağustos 1950 tarihinde **Makilik ve Orman Sahalarının Birleştiği Yerlerde Orman Sınırlarının Tespitine Ait Talimatname** çıkarılarak
 - “orman” sayılacak/sayılmayacak yerlerin sınırlarını belirleyecek orman kadastro komisyonlarının sayısı 1950 yılında yirmibeş iken 1951’de altıya indirilmiş, dolayısıyla sınırlandırma çalışmaları yılda ortalama 150 bin hektar iken 1952’de 50 bin ve 1954 yılındaysa 20 bin hektara düşürülmüş;
 - 1956 yılı sonuna değin yalnızca 94,5 bin hektar “orman sayılabilecek maki” olarak ayrılabilirken 617,9 bin hektar maki de “orman” sayılmayarak ormancılık düzeni dışına çıkarılmıştır.
- ✓ 3116 sayılı Orman Kanunu’yla oluşturulan devlet ormancılığı düzeni 1956 yılında çıkarılan 6831 sayılı Orman Kanunu’yla “devlet kapitalizmine” dönüştürülmüştür.
- ✓ 1937-1956 döneminde “orman” sayılan yerlerde tarım yapmak amacıyla orman yangını çıkarma suçlarının %53’ü 1950-1956 döneminde işlenmiştir. Bu oran “tarla açma” amacıyla orman ekosistemlerini yok etme suçunda %73, tüm “orman suçlarındaysa” %65 olmuştur.
- ✓ İlk olarak, 14 Temmuz 1950 tarihinde yürürlüğe konulan 5677 sayılı Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun’la “orman suçları” da ‘Genel Af’ kapsamına alınmıştır. Ardından, 1954 yılında, genel seçimlerden hemen önce, daha sonra da 1956 ve 1958 yıllarında çıkarılan yasalarla “orman suçundan” yargılananlar ve mahkûm edilenler affedilmiştir.
- ✓ 1956 yılında çıkarılan 6777 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerin Aşılattırılması Hakkındaki 3573 Sayılı Kanun’un Sakız ve Nevileriyle Harnupluklara da Teşmiline Dair Kanunla, “antepfıstığı ve harnupluk tesisleri için sakız neveleri olan melengiç, buttun, yabancı sakız, adi sakız, filistinsakızı ağaçlarını aşılama suretiyle istifade etmek isteyenler(e)”, “devlet ormanı” sayılan yerlerin özel kişi ve kuruluşlarca tarım arazilerine dönüştürülmesine yeni sayılabilecek olanaklar sağlanmıştır.

Bilemiyorum, “..., uhdesinde Türkiye Ormancılığının ilk AR-GE çalışmaları başlayan Merhum Adnan Menderes” için başka bilgiler vermeye gerek var mı? Ama benim araştırma enstitüsü yöneticilerine -ve çalışanlarına- bir önerim var: “Milli Ağaçlandırma Günü” vb özel gün ve haftalarda Adnan Menderes’in çok daha büyük bir fotoğrafı, fotoğrafın altında benim Adnan Menderes döneminden örneklediğim başarılı (!) çalışmaları da yazılarak enstitü binasına girişine asılmalı; bu bence çok daha çarpıcı olur !

Gelelim Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Döneminde ormancılığımızda gerçekleştirilenlere...

Yanda gördüğünüz gibi, aynı koridorda büyük boyutlu Cumhurbaşkanlığı iki fotoğraf karşılıklı olarak asılmış. Ancak nedense, dönemindeki başarılar ya da “ilkler” yazılmamış. Kimbilir, belki de akıllarına gelmemiştir; öyleyse onları da yine ben anımsatayım

Gerek Başbakanlığı gerekse Cumhurbaşkanlığı döneminde ormancılığımızda gerçekleştirilenlerin başlıcaları şunlar:

- ✓ 6831 sayılı Orman Kanunu, çoğu “devlet ormanı” sayılan yerlerin daraltılması, bu yerlerden ormancılık dışı amaçlarla yararlanma olanaklarının artırılmasına dayanak olabilecek biçimde tam 29 kez değiştirilmiş; aralarında

Ormanlarımız ve Ormancılığımız Üzerine “Sessiz” Tartışmalar...

“Orman ve Su İşleri Bakanlığınca, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan, sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanlar, Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslara göre Orman Genel Müdürlüğünce orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilir...”

kuralını içeren Ek Madde 16 da bulunan toplam 12 Ek Madde getirilmiş;

- ✓ AGM (Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü) ile ORKÖY (Orman ve Köy İlişkileri) kapatılmış
- ✓ “2B arazilerinin herkese satılmasını sağlayan 6292 sayılı yasa çıkarılmış;
- ✓ Orma Genel Müdürlüğü’nde sözleşmeli personel işlendirme uygulaması görülmedik ölçüde artırılmış;
- ✓ Orman ekosistemlerinde kesilen ağaç miktarı 2003-2021 döneminde en az 3,8 kat artırılmış;
- ✓ Son 75 yılın en büyük orman yangınları çıkmış...

Başka ? Haydi birkaç tane daha anımsatayım:

- ✓ “Bozuk” ya da “verimsiz” yahut “boşluklu kapalı” sayılan orman ekosistemlerinin “özel ağaçlandırma” adı altında özel meyve bahçelerine dönüştürülebilmesi;
- ✓ kesilmesine *-hasat edilmesine-* karar verilen ağaç ve ağaççıkların *-orman ekosistemlerinin-* dikili durumdayken ihaleyle satılması;
- ✓ yaşlı doğal orman ekosistemlerinin daha çok dış satım yapmak için çalışan büyük ölçekli odun kökenli ürün sanayilerine daha ucuz hammadde sağlanması amacıyla “odun tarlarına dönüştürecek “endüstriyel plantasyonlarının” yaygınlaştırılması...
- ✓ vb.

Bunlar da Recep Tayyip Erdoğan Başbakanlık ve Cumhurbaşkanlığı **döneminde** gerçekleştirilmiştir. Neden bunlardan birisi o fotoğrafların altına yazılmamıştır ki? Bence yazılmaydı.

Öte yandan, Enstitü binasında zevahiri – “görüntüyü”- kurtarmak amacıyla sanıyorum, Mustafa Kemal Atatürk’lü bir fotoğraf da asılmış. Fotoğrafa dikkat ederseniz asanın ya da astiranın “derdinin” ne olduğunu daha iyi anlarsınız.

Anlamadım (!) nedense o da alt yazısız bir fotoğraf ! Mustafa Kemal Atatürk’ün döneminde

ormancılığımızda hiç mi bir şey yapılmamıştır acaba? Onu da bilmiyor olabilirler, en azından başlıcalarının anımsatayım: Ulusal Kurtuluş Savaşımızın önderi, Birinci Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk’ün **döneminde**

✓ 1924 yılında 484 sayılı Devlet Ormanlarından Köylülerin İntifa Hakkı Kanunu ile 504 sayılı Türkiye’de Mevcut Bilümum Ormanların Fenni Usulü İdare ve İşletilmeleri Hakkında Kanun çıkarılmıştır.

- ✓ 1937 yılında çıkarılan ilk bütünlüklü 3116 sayılı Orman Kanunu’nda, örneğin
 - hukuksal olarak “orman” sayılacak/sayılmayacak yerlerin yasal olarak ilk kez tanımlanmasına;
 - devletten başkasının mülkiyetindeki “orman” sayılan yerlerin gerektiğinde kamulaştırılabilmesine, mülkiyet biçimlerine göre sınıflandırılmasına;
 - “devlet ormanı” sayılan yerlerin devlet adına Orman Umum Müdürlüğü tarafından yönetilmesine *-korunması, sınırlarının belirlenip kadastrasının yapılması, işletilmesi, yeni*

Ormanlarımız ve Ormancılığımız Üzerine “Sessiz” Tartışmalar...

orman ekosistemlerinin oluşturulmasına; ağaçlandırma çalışmalarına önem verilmesine, yurttaşlarımızın ağaçlandırma yapmaya özendirilmesine, “orman köylüsü sayılanların orman ürünleri gereksinmesinin karşılanmasına vb-;

- o yerli ve yabancı şirketlerin en verimli ve son derece geniş orman ekosistemlerinin uzun dönemli sözleşmelerle kesmelerine giderek son verilmesine;
- o devletten başkasına ait orman ekosistemlerinden yararlanılmasının ayrıntılı kurallarla düzenlenmesine;
- o “orman” sınırlarını belirleme çalışmalarının, başkanlığını orman başmühendisi ya da mühendislerinin üstleneceği beş kişilik “orman tahdit komisyonları” tarafından yapılmasına, “orman tahdit komisyonlarının” her yıl en az 250 bin hektarda çalışarak sınırlandırma ve ayırma işlemlerinin en fazla beş yılda bitirilmesine, çalışmalar sırasında altlık olarak kullanılacak haritaların on yıl içinde sonuçlandırılmasına,
- o orman ekosistemlerinden yararlanmanın orman amenajman planlarıyla düzenlenmesine

hukuksal dayanak sağlayan maddelere yer verilmiştir.

- ✓ Aynı yıl 1. maddesinde görevleri;
 - o “Yurt ormanlarını korumak, işletmek, imâr etmek, yeniden orman yetiştirme işleri yapmak ve orman verimlerini çoğaltmak ve bu vazifelerin ifası için icap eden müesseseleri kurmak, fen memurları yetiştirmek ve hususi kanunlarla verilen vazifeleri ve ormana müteallik bilimum hizmetleri görmek...”

olarak açıklanan “hükmi şahsiyeti haiz mülhak bütçeli” Orman Umum Müdürlüğü’nün (OUM) kurulmasına dayanak olan 3204 sayılı yasa çıkarılmıştır.

- ✓ Orman İşletme Talimatnamesi yürürlüğe konulmuş, “döner sermaye” düzeni oluşturulmuştur.
- ✓ 1934 yılında Yüksek Ziraat Enstitüsü yapılanması içinde dört yıllık Orman Fakültesi’ne de yer verilirken aynı yıl Bursa’da, 1937 yılında da Bolu’da orta dereceli üç yıllık orman okulları açılmıştır.
- ✓ 1937 yılında bir de 3157 sayılı Orman Koruma Teşkilatı Kanunu çıkarılarak Ziraat Vekâleti’ne bağlı askersel yönetim yapısında “Orman Genel Komutanlığı” kurulmuştur.
- ✓ vb

Tüm bunların görmezden gelinmesi, tek sözcükle söylemek gerekirse, nankörlük değilse nedir; yalnızca “masum” (!) bir cahillik midir?

• “Akademiya” evreninde olup bitenleri görmüyor, duymuyor değilim...

Bilmiyordum, öğrendim: “Akademi adı, Atina yakınlarındaki Akademeia adlı bir zeytinlikten gelir(miş). Bu zeytinlikte eski Yunan düşünür Platon, matematik, doğa bilimleri ve yönetim biçimi gibi çeşitli konularda öğrencilerine ders veriyor(muş).” Ben bu kavramı, akademisyen meslektaşlarımın çok kızacaklarını bile bile delice bir cüretle şöyle güncelleştirdim: “Hocaistan” ! Ancak “deliliğimi” daha ileri götürmeyecek, deyim yerindeyse “tereciye tere satmaya” kalkışmayacak” ve sözü fazla uzatmadan günümüzün “hocaistanları” için genel gözlemlerimi şöylece özetleyeceğim: Günümüzde “hocaistanlar” genel olarak;

- ✓ bilimsel bilgi üretmekten çok öğreticiliğin –“aktarmacılığın”?- öne çıktığı,
- ✓ üretkenlik düzeyinin giderek düştüğü,
- ✓ temel işlevlerine yabancılaştırmanın hızla yaygınlaştığı,
- ✓ piyasacılığın egemen olduğu,
- ✓ amigolukların tırmandırıldığı,

* Kaynak: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Akademi>; erişim 12 Ocak 2023.

Ormanlarımız ve Ormancılığımız Üzerine “Sessiz” Tartışmalar...

- ✓ küskünlüklerin, dahası kişisel çatışmaların yaygın olarak yaşandığı,
- ✓ kayırmacılığın olağanlaştığı ortamlardır —“fildişi şatolardır”?-

Yine de aklım almıyor (!): “Dün” sıradan “hocalardan” birisiyken “bir gece ansızın” bir üniversitede rektör, fakültede dekan ya da bölümde bölüm başkanı olarak atananlar yaptıkları ya da yapmadıklarıyla çalışma arkadaşlarına nasıl bu denli zulüm olabiliyorlar ? Ancak, bunca zulüm karşısında Nazım Hikmet’in “Dünyanın en tuhaf mahluku” başlıklı şiirinin şu dizeleri sizin de aklınıza gelmiyor mu:

<<...

kabahat senin,

— *demeğe de dilim varmıyor ama* —

kabahatin çoğu senin, canım kardeşim! >>

Gerçekten de, kabahatin en büyüğü kimin; benim mi?

“Sonuç” yerine “patronluk” taslayan yöneticilere anımsatma:

Yaklaşık on yıldır paylaşıma açtığım “...Sessiz Tartışmalar”da çoğunlukla ormancılığımızdaki en azından bana göre “olumsuz” gelişmelerini sessizce tartışmaya çabalıyorum. Belki inanmayacaksınız; yine en azından bana göre “olumlu” gelişmeleri de sergilemek, tartışmak istiyorum. Bu isteğimi de sık sık belirtiyorum. Ormancılığımızda dürüst, ahlaklı, gerekenleri binbir özveriyle gerektigince yapan meslektaşlarımızın olduğuna içtenlikle inanıyorum çünkü. Ancak benim OGM’nin ulaştığım kaynaklarındaki veriler —“bilgiler”?- , yaptığım gözlemler ile aldığım duyular daha çok olumsuzlukları ortaya koyuyor ne yazık ki. Özellikle dürüst, bilgili, özverili ve deneyimli ormancı çalışanların “başlarına örülen çorapları” duydukça kendimi tutamıyorum. Bunların çoğunluğunun yönetici konumundaki ormancı çalışanlarca yapıldığını öğrendiğimdeyse “deliliğim” çılgınlığa dönüşüyor. Ne yazık ki üzülme, öfkelenme başka elimden hiçbir şey gelmiyor. O nedenle, bu “...Sessiz Tartışmalar”ı da yine duvara söylenmiş olmasından öteye geçmeyeceğini bile bile onları yapanlara, yanı sıra, yapılagelen zulümler karşısında gereğini gerektiği gibi yapmayan ilgili “demokratik kitle örgütü” yöneticilerine şöyle sesleneyim:

<<Söylemedi demeyin !

Kim olursanız olsun; ister bakan yardımcısı, genel müdür, daire başkanı, müdür ya da şef yahut rektör, dekan, bölüm başkanı, örgüt yöneticisi vb; siz “patron” ya da “ağa” değilsiniz ! Gelip geçici bir “amir” ya da yöneticisiniz! O oruna nasıl geldiyse ya da getirildiyse önünde sonunda yine öyle, “bir gece ansızın” gidecek ya da gönderileceksiniz. Öyleyken çalışma arkadaşlarınıza yaptığınız ya da yapılmasına araç olduğunuz yahut yapılanlara göz yumduğunuz bunca zulüm nedir be meslektaşım, nedir ?>>

